

FEDERALNE REZERVNE BANKE SO PRIGLE PRINAJATI Z GROŽNJAMI RADI KONCESIJ

Te grožnje so se škrbno prikrite.
— Namenjene so kongresu.

Te grožnje so bile v glavnem mesta napovedane že pred nekaj meseci.

Washington, D. C. — Prikrite grožnje, da se bodo višje banke poslužile biča napram kongresu prihodnje zimo, da se ponovi trajna poslovica za federalne rezervne banke, katerih poslovica preteče že po osemih letih, so bile izgovorjene v teku govora v Ashvillu, N. C., dne 16. julija. Izpovedoval jih je Oscar Wells, predsednik Ameriškega bankirskega društva. Wells je

govoril Južnemu društvu izdajateljcev časnikov.

Te grožnje so se napovedovale v Washingtonu že pred nekaj meseci. Parlamentarni zakulisniki so naglašali, kot sedaj Wells povdarja, da nastane kaos v finančnem in industrijskem svetu, ako se ne ugotovi trajnosti teh poslovnic. Washingtonski finančni eksperti trdijo privatno, da predsednik Coolidge napravi prihodnjo zimo pritisk, da kongres obnovi te poslovnice.

Te zahteve pokazujejo, kaj bankirji hočejo. Wells je zatrobil v trobento, da ostrazi ljudstvo, da naj dovoli bankirjem trajno poslovnico.

Najbolj ljudje si vodno veliko domišljajo

Če nihče ne upošteva njih talentov, jih pa sami razglajajo. — Med te ljudi najbrž spada tudi predsednik republike Haiti.

New York, N. Y. — Louis Borno, ki je postal predsednik republike Haiti, je človek zelo kratkega spomina. Tri tedne je bil v tej deželi, pa že je pozabil, kako so ga dražili Haitčani z različnimi vprašanji. Ti Haitčani so seveda nasprotniki njegovega režima, ki je bil vzpostavljen na željo newyorških bankirjev, ki posojujejo denar v tujino. Ko se je Borno odpeljal iz Amerike na otok Haiti, je pri slovesu rekel: "Moj obisk je bil velik uspeh. Vsak me je uvaževal."

Ako se sodi, Borno po govoru, ki ga je obdržal na obedu bankirjev, tedaj je velik "ekonomist" pred bogom in ljudmi. Kajti "New York Times" piše, da je Borno rekel: "Prepričan sem, da bižniški motivi nadkrijujejo ekonomski vprašanja pri mednarodnih stikih. Zato sem pa zelo zadovoljen, da so bižniški stiki z Združenimi državami zelo tesni in da postanejo še tesnejši."

Torej bižnis je za Borna glavna reč, gospodarske razmere republike Haiti so pa zanj potratna reč. Neyorški bankirji so seveda bili zelo zadovoljni z njim. Spoznali so, da imajo v Borno dobro orodje, ki služi njih interesom.

BLAGOSLOVI PROHIBICIJE.

Ottawa, Ill. — Charles W. Long, zelo premočni fermer sedem milj severno od tukaj se je napil "jeruša", kakorčnega prodajajo bootlegarji in v pijačnosti ustrelil ženo in izvršil samomor.

Ciganj zanesli kolero v Jugoslavijo.

Dunaj, 12. jul. — Iz Beograda poročajo, da se je pojavilo več slučajev kolere v ciganskih taborišču blizu ogrske meje. Ogrske oblasti se že pripravljajo, da zapre mejo, če se bo bolezen razširjala.

Protest francoskih invalidov proti Ameriki

20.000 pobabljenecv je molče demonstriralo proti Mellon-Berengerjevi dolgovni pogodbi.

Pariz, 12. jul. — Okrog 20.000 vojni pobabljenecv, ki so prišli iz vseh krajev Francije, je večeraj popoldne korakalo po pariških ulicah v protestu proti plačevanju vojnega dolga Združenim državam. Protest je bil molčeč. Vlada je v zadnjem momentu dovolila demonstracije, toda prepovedala je vsak napit in vsak vaklik.

Toda dolge vrste invalidov-demonstracije, kakršnih še ni videl Pariz—so govorile glasno, kakor najmočnejše trumbe. Pobabljenecv so ali mimo spomenika ameriškim prostovoljcem, ki so umrli v Franciji in mimo spomenika Georgu Washingtonu; na obeh krajih so položili venec in molče odšli.

Vojne sence, katerih je bila dolga vrsta, so vodile njihove žene, matere ali sestre.

Edin znak protesta je bil časopis, ki ga izdajajo organizacije bivših vojakov in katerega so prodajali med korakanjem. List je vseboval perede članke proti Ameriki, ki terja svoja posojila.

VOZNIKI AVTOBUSOV SE NE UKLO- NIJO PODJETNIŠKI DIKTATURI

Družba jih je hotela prisiliti, da opravljajo službo v jopičih. — Na ta avtokratični ukaz so odgovorili s stavko.

New York, N. O. — Soince je pripekalo in vročina je bila strašna, ko so trije vozniki, zaposleni pri Tomkins na Staten Islandu sliki svoje jopiče, da jim od vročine ne pride slabo.

Družba je te tri voznike menila, da so pregrešili proti kompanijske-mu fermu, po katerem bi morali ostati v jopičih, če tudi poginejo v vročini.

Angloški rudarji dobo še pol milijona iz Rusije

Delavske organizacije v sovjetski Uniji prispevale brez malega tri milijone dolarjev v sklad kujočim rudarjem v Angliji.

Berlin, 12. jul. — Na tukajšnjem sestanku zastopnikov ruskih delavskih uni in angleških rudarjev je bilo naznanjeno, da sovjetske unije bodo prispevale še 100.000 sterlingovskih funtov (pol milijona dolarjev) v sklad stavkujočim rudarjem v Angliji. Ruski delavci so do danes dali angleškim rudarjem malone tri milijone dolarjev podpore.

Agitralja za nove člano

STAVKA KROJA- SKIH DELAVCEV JE STOODSTOTNA

Sibkih postojank v tej stavki ni. — Delavska zavednost in solidarnost sta globoko vkoreninjeni med temi delavci.

New York, N. Y. — Takoj drugi dan, ko je bila stavka krojaških delavcev, organiziranih v International Ladies Garment Workers, proglašena, se je pokazalo, da delo počiva v vseh delavnicah, katerih je okoli en tisoč osem sto. Na stavki je štirideset tisoč delavcev. To je osma stavka od stavke v letu 1910. V tem letu so ti krojaški delavci izvajali priznanje svoje organizacije in priznanje principa do pogajanja.

V prejšnjih stavkah je bila potreba posiljati govornike v kraje, v katerih so bile šibke postojanke. Sedaj je pa kaj takega nepotrebno. Delavska zavest se je tako globoko razširila med temi delavci, da podpihovalec in najemniki podjetnikov ne dosežejo najmanjšega uspeha in da ni nikjer v delavskih vrstah opaziti omahljivosti.

Stavka je bila neizogibna. Delavci žive v takih razmerah, da so kričali po izboljšanju. Podjetniki pa o izboljšanju teh razmer niso hoteli ničesar slišati.

Ti krojaški delavci zahtevajo, da se jim delo garantira za 38 tednov v letu. Dalje zahtevajo 40 ur dela v tednu, da se tako omeji brezposelnost med delavci.

V delavnicah v okolici New Yorka je prehajalo delo istega dne kot v New Yorku.

Piketiranje delavnic je pričelo po enem tednu. Piketi imajo samo nalogo, da pazijo, ako se delo oddaja v kakšne skrivne delavnice.

Primo de Rivera v Parizu

Španski diktator je posetil Francijo kljub ostremu protestu francoskih radikalcev.

Pariz, 12. jul. — General Primo de Rivera, španski diktator, je prišel danes zjutraj v Pariz v namenom, da s Briandom dokonča in podpiše pogodbo glede nove meje v Maroku in kaj se ima zgoditi z rifjanskim voditeljem Abdel Krimom.

Francoski radikalni sloji so zagnali močnega glas protesta proti prihodu španskega diktatorja v Pariz. Večera zjutraj so se pojavili v Parizu lepaki s izjavo, da Pariz ni "zdrav kraj" za diktatorja. Policija je takoj začela loviti znane anarhiste in španske revolucionarje. Diktator ima močno policijsko spremstvo, odkar je stopil na francoska tla.

ZRTVE AVTOMOBILOV.

Chicago, Ill. — V nedeljo so avtomobili zahtevali zopet tri žrtve, in številni človeških žrtev je naraslo v Cook okraju že na 417. Med osebami, ki so zadnji nedeljo podlegli dabljenim poškodbam, je tudi 11 let star John Milavich (Jugoslovani) in biyaloč na 269 W. 25. St., ki je pri igranju prišel pod tovorni avtomobil.

"FINO OBLEČENA DAMA" POMAGALA BANDITOM.

Chicago, Ill. — Pri oropanju gazolinne postaje na 22. cesti in Keeler Ave., kjer sta dva "fino oblečena" moška s samokralji prisilila vlačbenca, da ji daje izročil ves dnevni skupček v vsoti okroglo \$200, je pomagala tudi "fino oblečena" dama; ona je namreč držala pravični avtomobil, s katerim so po storjenem "delu" vsi trije ubežali. Rop se je izvršil v nedeljo popoldne.

Nematijske na Bolgarskem; revolucija je zanikana

Dobruški incident bo morda mirna poravnava. Mussolini se zanaša na balkanski konflikt.

Dunaj, 12. jul. — Uradno bolgarsko poročilo odločno zanika vest, da je v Sofiji prevratno gibanje. Ni pa še pojasnjeno, zakaj je kralj Boris naglo odpotoval s svojo družino v Švico. Vsekakor se v Sofiji nekaj kuha, o čemur noče bolgarska vlada poročati.

V nedeljo zvečer je prišla na Dunaj vest preko Beograda, da je bil kralj Boris odstavljen in da je pobegnil čez mejo. Za več dni se pojavljajo okrog Sofije "roparske tolpe", ki napadajo vlake in drugega motijo mir. Koliko so te "tolpe" v zvezi s macedonskimi komitai, ni še ugotovljeno.

Bukarešta, 12. jul. — Rumunski in bolgarski vojaški častniki, ki so preiskali afero krvavega spopada med rumunskimi in bolgarskimi strankami dne 8. julija v Dobrudži, so danes predložili poročilo obema vladama. Upati je, da se incident poravno mirno.

Nekaj dni je bilo razmerje med Rumunijo in Bolgarijo zelo napeto; malo je manjkalo, da ni prišlo do preloma. Obe vladi, ki sta izmenjali več ostrih not, sta se končno zednili sadnjo soboto za temeljito preiskavo, ki naj odkrije, kdo je začel konflikt.

Kakor so poročali, je 250 bolgarskih komitajev udrič čez mejo in napadlo rumunsko mejno stražo. V boju je padlo 26 Bolgarov in šest rumunskih vojakov, dočim se pogrešajo 10 Rumuncev. Rumunci so pognali komitaje nazaj čez mejo in nato sami udri na bolgarska tla, kjer so bili 20 minut.

Rim, 12. jul. — Fašistovski listi se zelo zanimajo za bolgarsko-rumunski incident. Nič manj razburjeno je jugoslovansko časopisje. Beogradski listi vidijo alijanco med Grčijo, Italijo in Rumunijo. Nova rumunska vlada paktira z grškimi diktatorjem Pangalosom, katerega je italijanski kralj pred kratkim odlikoval kot "očeta grške republike".

ZAMORSKI DELAVCI POMAGA- JO TEKSTILNIM STAVKARJEM

Podjetniki se poslužujejo zamorskih delavcev za stavkokaštvo. — Tekstilni baroni izkoriščajo enake zamorske in belopolne delavce.

New York, N. Y. — Zamorska organizacija African Blood Brotherhood je izdala okrožnico na zamorske delavce. V tej okrožnici apelira, da naj pomagajo materijalno in moralno tekstilnim stavkarjem v Passaicu, N. J.

Okrožnica najprej konstatira, da je med tekstilnimi stavkarji veliko zamorcev. Na to pa okrožnica nadaljuje, da je stavka nastala zaradi nizke mezd, dolgega delovnega časa in nesantarnih razmer v tovarnah. Stavkarji zahtevajo delavsko strokovno organizacijo, ker lahko s stavko prisilijo svoje gospodarje, da ravnajo z njimi

KUPILA ZEMLJIŠČE, NE DA BI DOHILA LASTNINSKE PRAVICE.

Chicago, Ill. — Eva Bradeau je kupila od dveh "zemljiških trgovcev" neko posestvo v Texasu za osemsto dolarjev. Ko je izročila dogovorjeno vsoto, sta "trgovca" se poslovila od nje, ne da bi ji izročila potrebne listine, niti potrdila za prejetu vsoto. Ženska je naznanila to "kupeljo" policiji, ki zasleduje imenovane "trgovce".

DELAVSTVO V ANGLIJI OBDOJA HIPOKRACIJO TO- RIJSKIH HLAPCEV KAPITALA

Torijaska vlada skuša diskreditirati delavsko gibanje v Britaniji. — Delavstvo ni ostalo dolžno odgovora.

London, Anglija. — V poročilu na Mednarodno federacijo strokovnih uni, ki se peča s kritiko britanske vlade radi stavke britskih rudarjev, obsoja londonski poročevalec I. F. T. U. Baldwinov kabinet in mu očita hipokracijo.

"Vlada polzkuša," pravi poročevalec, "na vse načine diskreditirati delavsko gibanje z raznimi natočevanji in na ta način obrniti ljudsko pozornost od pravega vprašanja v premogovniškem sporu. Najprej se je vzpostavilo legalno stališče uni in kritiziralo, neoficijelno in napoloficijelno. Polzkuš je bil napravljen, da se splošna stavka pokaže kot zarota proti ustavi. Druga poteza je bila, da je bila sovjetska vlada obtožena, da je

poslala brzojavko za finančno pomoč ob času splošne stavke.

"Skoraj nepotrebno je, da se vlade in kapitalisti raznih dežel podpirajo med seboj odprto ali pa tajno, kakor stvar zahteva, da dosežejo svoje politične cilje. Dokaz temu je podpora, ki jo je dala Velika Britanija Vupefjuju, kar je bilo priznane odprto v britski trgovski zbornici v Hankovu." Ta podpora se adaj daje skoki britsko cigaretno kompanijo. To besedičenje o tujesemskem denarju se čuje samo takrat, kadar je v zvezi s podporo delavcev, na kar se razkrije, da taka akcija ni koristna za večvstitev stikov med dvema tujezemskima deželama."

Neki poročevalec citira uvodni članek, povdarjajoč, da bi bili britski stavkarji res nesumni, ako bi bili odklonili darove, ki so bili darovani bresposojno. Nato naglašja, da je prišla prva pomoč od Q. F. T. U., t. j. organizacije, ki živi v velikem preprihu a Moskvu.

Gibanje za neodvisnost Kanade

Kanadska narodna liga se je javila za neodvisno Kanado.

Vancouver, B. C. — Kanadska narodna liga je na svojem tukanjem zboru sprejela resolucijo, ki se glasi, da liga bo pri prihodnjih volitvah podpirala katerokoli politično stranko, katere nastopi odprto za popolno neodvisnost Kanade od Velike Britanije.

Dublin, 12. jul. — Irski javni krogi napeto opazujejo Kanado. Irski avobodna država basira na kanadskem modelu. Ako se arie angleška krona vtikati v notranje zadeve Kanade, tedaj se lahko vtika tudi v zadeve Irake, Avstralije in Nove Zelandije. Kanadski prepir je važen za vse britske dominije.

Produkcija einka pod kontrollo ameriških kapitalistov

Cinkovi rudniki v Evropi prišli v posest New Yorkskih bank.

SEDAJ SO NA VESTI DRUGI RUDNIKI.

New York, N. Y. — Okrožnica svetovne industrije v splošnem po ameriških bankirjev se vidi počasi a sigurno. Ni več daleč čas, ko bo vsa svetovna industrija pod kontrollo ameriških kapitalistov. Izdrpana in finančno bankrotirana Evropa prihaja počasi takorekoč direktno pod gospodarsko kontrollo ameriških finančnikov, deloma po versajski mirovni pogodbi, vadi del pa po nakupu zadolžnih, katere so vrgli evropske države in posamezni industrijski na trg v Ameriki, in katere so ameriški bankirji pokupili. Večina ravnih industrijskih podjetij, tovarn imajo že itak pod svojo kontrollo; plovo po evropskih plovnih rekah prevzemajo istotako v svojo "posest"; nekatere premogovnike, oljne vrele imajo že zdavnaj. Sedaj so dobili popolnoma pod svojo kontrollo največje in na rudi najbogatejše rudnike einka. Prevska jih je družba Anaconda Copper Mining Co., ki kontrolira v Ameriki bakrene rudnike. Pogajanja s evropskimi lastniki cinkovih rudnikov je vodila družba Harriman v New Yorku, ki lastuje večino rudnikov v Alaski.

Boj za kontrollo svetovne produkcije einka traja še več desetletij, in sedaj so prodili ameriški kapitalisti. Kajti snang je, da so ravno evropski rudniki najbogatejši. Družba Glascho, ki je znana kot najstarejša rudniško podjetje, je dosežaj lastovala oziroma kontrolirala produkcijo einka v Evropi, je prišla zadnji teden pod kontrollo ameriškega trusta. Rudniki so po končani svetovni vojni prišli pod poljako vlado in družba Glascho je po verzajski mirovni pogodbi bila primorana izročiti štiri petine delne polski vladi, katara je pa valed finančne krize bila primorana prodati te delale ameriškim finančnikom. Ameriški finančniki so poleg tega še dobili pod svojo kontrollo znane rudnike družbe Blei-Scharley, ki so svetovno, znani po svojem bogastvu na cinku.

DRČA JE UBIHA OSEM OSEB.

Santiago, Čile. — Z gore Arayan je prihrumela drča in zakrila hišo Pedro Alvareza. Ubiha je njega, njegovo ženo in tačno in še pet njegovih otrok.

Dunaj, 12. jul. — General

Gajda, šef čehoslovaškega generalnega štaba, je bil te dni poslan na nepriznani dolg dopust. Gajda je pred kratkim pol slavo fašizmu.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago in Ciceo \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

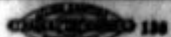
Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5.00 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v oklepaju n. pr. (June 30, 1926) poleg valnega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

KORUPCIJA SMRDI DO NEBA.

Od sedaj naprej ne bo samo Pittsburgh na glasu, da se v njem vrši volilna korupcija v zvezi z vsemi drugimi korupcijami, ampak prav nič bolje ni v Chicagu. Razlika je toliko velika, da so bili dokazi o volilni korupciji v Pittsburghu doprinešeni malo prej, v Chicagu pa kasneje.

Sodnik Jarecki je odredil, da se štejejo ponovno glasovi, ki so bili oddani pri primarnih volitvah v aprilu. In šli so glasove v dvajsetem volilnem okraju. In kaj so dognali? Da je 26 kandidatov Crowe-Barrettove frakcije prejelo 27,723 ukradenih glasov, ali da je bilo na kandidata povprečno ukradenih tisoč glasov.

Deneen-Lundinovi frakciji je ta kraja glasov pomagala in njenih 26 kandidatov je prejelo 9,917 glasov. Štetje glasov je torej dognalo, da je bilo v enem samem volilnem okraju (vardi) ukradenih za vse kandidate republikanske stranke 35,640 glasov.

Ko je sodnik videl, kako so glasove kradli v dvajsetem volilnem okraju, je odredil kljub protestiranjem od strani odvetnikov še štetje v 27. volilnem okraju. To štetje še ni končano.

Kateri ljudje so najbolj dostopni, da se dajo izrabiti za krajo glasov? Gotovo ljudje, ki živijo v človeških nižinah in taki, ki se preživljajo z nezakonitimi sredstvi.

Dokler so se točile in prodajale opojne pijače, so rekli, da so salunarji odločilni faktor, kdo bo izvoljen in kdo propade. Nekdanje salunarje je nadomestil profesionalni "butlegar." V Chicagu se točijo opojne pijače ravnotako, kot so jih točili salunarji pred uvedenjem prohibicije. Razlika je ta, da je zdaj manj pivnic, kot jih je bilo pred uvedenjem prohibicije. Te pivnice pa zaklada z opojnimi pijačami "butlegarski sindikat" ali krožek. Teh sindikatov je pa več in med njimi divja vojna, v kateri se ubija in mori. Komaj mine par tednov, včasih tudi komaj teden in že se čita, da je bil nekdo povabljen na vožnjo v avtu in da so tega nekoga našli umorjenega kje zunaj mesta ali pa v mestu in na samoti ležati na cesti ali pa ob cesti. Dozdaj niso odkrili še nobenega morilca, dasiravno se je že precej ljudi preselilo na drugi svet, ko so najmanj mislili na tako preselitev. Nekoč je bil umorjen na ta način celo pomožni državni pravdnik, o katerem so govorili listi, da napravi karijero. Tudi teh morilcev niso odkrili.

Zakaj jih niso odkrili? Ljudstvo si šepeta vsakovrstne zelo čudne pripovedke na uho in se muza poravno, kadar odkrijejo nov umor in iščejo morilce.

Ti "butlegarski" krožki so potrebni protekcije, zaščite. In popolnoma naravno je, da kradejo glasove v interesu onih, pri katerih iščejo zaščite. Ta element in drugi elementi v človeških nižinah kot n. pr. trgovci z belimi sužnicami, prodajalci narkotičnih strupov, bratovščina žepnih tatov ali žeparjev itd. so pripravljeni pri vsakih volitvah popraviti voljo ljudstva s krajo glasov. To je dno današnje človeške družbe, ki krade glasove pri volitvah in uganje še druge volilne sleparije. Zveze pa ima to dno zopet s profesionalnimi buržoaznimi političarji, ki niso prav nič izbirčni v sredstvih, s katerimi upajo doseči svoj cilj—izvolitev svojega kandidata ali kandidatov.

Ta pojav ostane neizpremenjen v velikih mestih, dokler delavci ne spoznajo resnice, da morajo biti politično organizirani kot razred, ako žele, da bodo na odgovorna javna mesta izvoljeni možje, ki bodo zastopali delavske interese in so odločni nasprotniki vsake korupcije v javnem življenju.

Zdaj pa pretežna večina delavcev še voli kandidate, ki jih priporočajo profesionalni političarji. Precejšnjo število glasov pa ukrade zopet oni element na dnu današnje človeške družbe, za kandidate, od katerih pričakuje najmanj priganjanja in ki jih priporočajo profesionalni političarji. Podporniki in zastopniki kapitalizma glasujejo tudi za kandidate, ki jih priporočajo profesionalni političarji. In to je vzrok, zakaj ni odpravljena volilna korupcija v velikih mestih.

Ta resnica nam pove, koliko podčunega dela so izvršili socialistično organizirani delavci v Milwaukeeju, da so odpravili korupcijo pri volitvah. Ti delavci naj služijo za zgled drugim delavcem v Ameriki in po tem zgledu naj se ravnaajo, pa ne bomo čitali, kako so se vršile volilne sleparije v Pittsburghu, Chicagu in ali v katerem drugem velikem mestu v Ameriki.

Deportacije sledo...

(Iz urada jugoslovanskega imenjaškega komisarja.)

Zopet nekoliko naših deportiranih državljanov, ki so se večnoma dali zapeljati, da so nepostavno prišli v Združene države, pa so potem ponesrečili.

Rade Ribić, rojen 17. februarja 1889 v Novi Gradiški. Oženjen. Ima otroka. Prvič je prišel v Združene države 7. aprila 1906, julija 1920 se je pa vrnil v domovino. Želel je zopet priti v Združene države, toda kadarkoli se je oglasil pri ameriški konzulu v Zagrebu, je bila naša kvo-

ta že izprana. Medtem je, kakor pravi, čital oglas, da se v Kanadi iščejo delavci, pa se je namenil, da pojde tja. 13. aprila 1925 se je izkrcal v St. Johnu, N. B. Delal je v raznih kanadskih mestih, in naposled prišel v Niagara Falls, Ont. Ko tam devet dni ni mogel dobiti dela, je poskušal, če ne bi mogel priti v Združene države. Nekega jutra med 10. in 15. avgustom jo je mahnil čez most, toda na ameriški strani ga je prisilniški uradnik zavrnil. Zvečer, ko je opazil, da je na mostu mnogo ljudi, je zopet prešel in to pot ni bil opažen. Iz Niagara Falls, se je odpeljal v Akron, O., kjer je delal na železnici. Tukaj so ga 16. marca t. l. aretirali in 10. aprila je bila ukazana njegova deportacija.

Mihajlo Ruman, rojen leta 1899 v Erdeviku, Srem. Prišel je lani s pravilnim potnim listom v Kanado kot poljedelec. Ker je tam ostal brez dela, se je 5. sept. pri Niagara Falls v čolnu prepeljal v Zdr. države. 30. aprila t. l. je bil aretiran v Barbertonu, O. Njegov slučaj se je zavlačil, 15. decembra pa je bil izdan deportacijski nalog.

Marko Skurić, rojen 24. junija 1889 v Cilih pri Dubrovniku. Odpotoval je 16. oktobra 1924 iz domovine v Buenos Aires. Iz Argentine je odšel v Valparaiso, Chile, potem pa v Havana. 4. oktobra 1925 je prišel v Tampico, toda tukaj se ni dolgo zadrževal, temveč je odšel v Nogales, Sonora. Tukaj so se on, Miho Markuš, ki je tudi deportiran, in neki Italijan sešli s Frankom Aleksom (ali Aleksandrom), ki je bil pripravljen spraviti jih v Združene države, če mu plačajo. Od Skerica je zahteval 150 dolarjev. Začetkoma se je ta obotavljala, potem mu je plačal 75 dolarjev, drugih 75 mu je pa imel plačati, kadar pridejo v Phoenix. 14. novembra zvečer je Alek poslal vso skupino v avtomobilu čez mejo. Na ameriški strani so bili vsi polovljeni. Skurić je bil aretiran v Nogalesu, Ariz. On bi se rad vrnil v Argentino; naša zastopstva so v tem slučaju posredovala in Department of Labor je dovolil, da sme odpotovati v to deželo, toda Skurić ni imel več sredstev za tako potovanje, in je bil deportiran v Jugoslavijo. Če ne bi bil v Mehiki plačal take vsote tihotapeu, bi se bil povsem lepo lahko odpeljal v Argentino in mu ne bi povrh bilo treba tako dolgo presedeti v zaporu.

Mile Stefanac (Mike Stephen), rojen 1. 1883 v Slunju, neoznjen. Živel je v Združenih državah od 1. 1903 do 1921. Potem je odpotoval v Evropo, ostal tam štiri leta in pol, in se naposled na neki italijanski ladji vrnil v New York. Imel je vizum ameriškega konzula v Zagrebu, toda v New Yorku se vendar ni legalno izkrcal, temveč je čakal, dokler niso vsi potniki zapustili ladjo, pa je potem še on odšel na suho. Pozneje je iz Teksasa prestopil v Mehiko, delal tam v rudniku Rosita, Coah., in 9. decembra 1925, kakšnih 40 kilometrov izpod Eagle Passa prebrcel Rio Grande in zopet prišel v Združene države. Nekoliko dni pozneje je bil aretiran in 7. januarja ukazana njegova deportacija.

Stevan Vrančić, rojen v Novem Gradu pri Karlovcu 17. decembra 1896! oženjen. 11. novembra 1925 je bil aretiran v Upper Bayju, N. Y. Prišel je bil julija 1925 v Halifax, v Združene države je pa prestopil 10. novembra v večjem društvu. Pravi, da je bil pijan in da se ne spominja, kaj se godilo. Le toliko ve, da se je iz Montreala odpeljal v neki hotel blizu meje, nasproti ameriškega mesteca Champlain. 15. decembra je bila ukazana njegova deportacija.

Maksim Vučinić, rojen 27. julija 1896 v Paniku v mostarskem okrožju; neoznjen; vojni veteran. V Združene države je prvič prišel leta 1907 in je živel v San Franciscu. Leta 1910 je odšel v domovino, toda še istega leta se je vrnil v Ameriko. To pot se je podal v East Chicago, Ind., kjer je dve leti delal v opkarni. Potem je odšel v Chicago in se je vpisal v vojsko. V decembru 1916 je bil odpuščen, 1. aprila 1917 pa zopet poklican pod zastavo. Služil je v času vojne preko morja. V Združene države se je vrnil z armado 15. junija 1919; bil je odpuščen, pa se je zopet vpisal za leto dni. Pravi, da so mu obljubili "posrebno nameščenje", ali namesto tega da so ga nastavili pri vojaški policiji. To mu ni ugalajalo, in da bi se iznebil te službe, pravi, da je jel zanemarjati svoje dolžnosti. Našli so ga spešega v službi, in za to je bil obsojen na šest mesecev ječe, katero je odsedel v Leavenworthu, Kans. V aprilu 1920 je bil odpuščen iz vojske. Na to se je vpisal v vojni mornarico. Služil je na ladji Delaware. Po zimi 1. 1921 je dobil odpust in je okrog 15. decembra prišel v Buffalo, N. Y. Tam so ga prijeli zaradi poskušene ropne in obsojeni je bil na dve leti in pol. Odslužil je 22 mesecev in potem bil izpuščen na parolo. Šest mesecev je na to delal v nekem hotelu, potem za nekatere kontraktorje v Auburnu, potem za Cyclone Fence Co. v Buffalu, in naposled za Dunlap Rubber Co. — 10. februarja t. l. se je, kakor pripoveduje, v neki biljardnici (pool room) sešel z neznanim človekom, ki ga je vprašal, če zna veslati. Odgovoril mu je, da je služil pri mornarici. Na to mu je tujec začel prigovarjati, da ima na kanadski strani neke prijatelje, ki bi radi pravočasno vjeli vlak za New York; vprašal je Vučinića, če bi jih znal prevesti čez niagarsko reko. Dogovorila sta se, da dobi 25 dolarjev, če bodo 4, in 40 dolarjev, če po 5 potnikov. Vučinić je odšel v Bridgeburg, Ont., in zvečer prepeljal dva moška in tri ženske čez reko po signalih, ki jih je dobival z ameriškega brega. Ko so se izkrcali in jih je Vučinić vodil navkreber, so srečali priseljeniškega uradnika, ki jih je ustavil. Vučinić mu je dejal, da prihaja vaa družba od kvartanja v neki privatni hiši. Uradnik ga je vprašal, če ima pri sebi kakšen dokaz, da res živi v Buffalu, in on mu je pokazal na njega v to mesto adresirano pismo. Mož, ki ga je bil najel za ta opravke, ga je pozneje poklical na kolodvor železnice New York Central, kupil tam železniške listke in jih dal Vučiniću, da jih porazdeli potnikom. Vučinić je to storil, prav ko je bilo opravljeno, so pa prišli priseljeniški organi ter aretirali njega in potniško partijo. Vučinić pravi, da se začetkoma ni zavedal, da vosi ilegalne priseljence, a ko se je zavedel, je bilo že prepozno. Njegova deportacija je bila ukazana 12. marca. Pred kratkim sprejeti zakon o vojnih veteranih mu ne koristi nič.

Neža Zdravčić, rojena 1. 1895 v Jesenovcih pri Banji Loki, Slovenija, omožena, je duševno obolela v času, ko je po zakonu že lahko deportirana. 10. marca je bila ukazana deportacija.

(Iz urada jugoslovanskega imenjaškega komisarja.)

Med mnogimi čudnimi prošnjami, ki jih dobivajo naša zastopstva v tej deželi, je ena najbolj pogostih ta, da bi ta ali oni konzulat prodal priseljeniškega komisarja.

Kakor med Slovani sploh, tako je tudi med Poljaki velika politična razcepljenost, skoraj je večja, kakor pri ostalih Slovanih. Najnazornejšo sliko te razcepljenosti nam nudi poljski parlament, ki šteje 444 poslancev. V parlamentu je zastopanih 32 strank, poslanci pa so porazdeljeni na 18 klubov. Poleg 32 političnih strank, ki imajo poslanca v parlamentu, pa je še 60 strank, ki v zbornici sploh niso zastopane. Ako to uvažujemo, vidimo, da je na Poljskem okroglo 100 političnih strank, kar je, ako tudi vzamemo slovanško merilo, vsekakor rekord v razcepljenosti.

Parlament je razdeljen v tri velike skupine: v desnico, središče in levice.

Parlamentarno desnico tvorijo 8 klubov, in sicer Narodna zveza, ki šteje 101 poslancev, Krščanska demokracija, ki šteje 40 poslancev, in Klub krščanskih nacionalistov, ki ma 19 poslancev. Desnici pripada 160 poslancev. Parlamentarni center obsega tudi tri stranke in šteje 76 poslancev. Središče tvorijo: Agrarna (kmetaka) stranka Piast s 53 poslanci, Klub narodnih delavcev z 18 poslanci in Katoliška ljudska stranka (klerikalci) s 5 poslanci.

Parlamentarno levičo tvorijo: 1.) Poljski socialisti s 41 poslanci; 2.) Kmetaka stranka "Osvojenost" s 25 poslanci; 3.) Kmetaka zveza s 30 poslanci; 4.) Neodvisna kmetaka stranka s 7 poslanci; 5.) Klub dela s 6 poslanci; 6.) Kmetaka radikalna stranka s 8 poslancema in 7.) monarhisti levice. V parlamentarni levičici je torej 112 poslancev.

Poleg teh velikih skupin obstojajo še ti-le klubovi: 1.) Nemški klub s 17 poslanci; 2.) Židovsko kolo s 34 poslanci; 4.) Ukrajinski klub s 15 poslanci; 4.) Belorusko občestvo s 5 poslanci; 5.) Beloruski klub s 4 poslanci; 6.) Komunisti s 6 poslanci. Izven vsakega kluba je mnogo poslancev, med temi je omeniti 1 zionista in 1 Velikorusa — poslanca Serbebrjenikova. Ti klubovi niso enotni, marveč jih tvorijo razne stranke, tako so n. pr. v Nemškem klubu poslanci šestih strank. Te stranke se dele: 1.) v take, ki ne priznavajo parlamenta in se zato niso udeležile volitev; 2.) v take, ki so dobile pri volitvah premalo glasov in 3.) v take, ki so nastale šele po volitvah. Med zadnjimi je 8 poljskih strank, med tem so najbolj znane: konservativno-monarhistična stranka, poljska meščanska stranka, "Mlada Poljska" z nacionalističnim in liberalnim programom in "Poljska organizacija svobode", stranka, ki se je razvila iz tajnih vojaških organizacij, katere je osnoval maršal Pilsudski. Pri prihodnjih volitvah bosta brez dvoma že igrali veliko vlogo "Mlada Poljska" in Pilsudskega "Poljska organizacija svobode."

Iz teh podatkov je razvidno, da cvete strankarsko življenje v Poljski še mnogo bujnejše kakor v Jugoslaviji. Dočim je v Jugoslaviji opažati tendenco, da se male politične skupine zlijejo v večje stranke, vidimo na Poljskem obratni proces — velike stranke se cepijo v manjše skupine.

CENZORJI KNJIG NIMAJO SREČE.

Chicago, Ill. — Da bi se ljudje ne pohujšali s čitanjem "nemoralnih" in "pohujšljivih" knjig, so nastavljene osebe, ki vedno brskajo po knjigarnah in s drobnogledom pregledajo vsako knjigo, ki pride na trg. Toda vedno nimajo sreče. Tako so dobili, da imata knjigarni na 87 W. Randolph St. in 434 So. Wabash Ave. take knjige, katere morajo iz knjigarne in lastniki omenjenih dveh knjigarn pa obično kaznovani. Toda mestni sodnik Howard Hayes in pomožni državni pravdnik Frank Peksa sta pa bila popolnoma druga mnenja in obvestila prizadete stranke, da so dotične knjige dobre in ni ničesar v njih, kar bi bilo proti morali. Knjižničarji se ni treba niti zagovarjati.

Človek ima dve očesi, nekateri ima le eno oko, nekateri nim nobenega očesa. Človeka ima dve roki ali ima le eno roko, ali pa nima nobene. Človek ima dve nogi ali le eno ali nobene. Nekateri ljudje so brez glave. Za take mislijo drugi.

Človek ima oči, da ne vidi, ušesa, da ne sliši, jezik, da molči. Kdor ne molči, sedi. Človek ima sedalo da sedi.

Človeka je ustvaril Bog. (Iz zbirke Davorina Griže.)

Spomini na vojno.

Pred malo manj kot dvajsetimi leti je bilo. Slovenski fantje in možje so odhajali v vojno za vero, dom, cesarja. V Ljubljani so razni visoki gospodje govorili vojakom odhodnice. Neki gospod je govoril:

"Možje! V srednjem veku se je po Evropi razlegel klic: 'Tako hoče Bog', in tisoči so zapustili dom in šli osvajat Jeruzalem iz rok nevernikov. Klic 'Tako Bog hoče' je dvignil tudi vas v svetli boj za predobrega cesarja, v kaznovani boj zoper brezvestne hudodelce. Torej naprej! Z vami je Bog! Naprej z izvrstnimi vojskovodji; naprej k slavni zmagi!"

Kdo je tako govoril?

Dr. Anton Bonaventura Jeglič, knezoškof ljubljanski. Tako je poročal ljubljanski katoliški "Slovenec" dne 11. avgusta 1914, št. 181.

G. Trunk lahko zdaj odpre debato z Jegličem in ga vpraša, zakaj je Bog hotel svetovno vojno. Nedavno je trdil, da Bog in njegova cerkev nista odgovorna za vojno.

K. T. B.

POBOJNIKI SO ZOPET NA DELU.

Chicago, Ill. — Včeraj sju-traj so neznani pobojniki ustrelili v predmestju Cicero, 59 Ct. in 15 ceste dve nepoznani osebi, moškega in ženskega, in po zločinu laginili v temno noč. Dvojini umor se je izvršil okrog ene ure zjutraj. Umorjena sta bila v avtomobilu in se vozila po mestu. Na lice mesta došla policija, še ni dognala vzroka temu umoru.

Človek ima dve očesi, nekateri ima le eno oko, nekateri nim nobenega očesa. Človeka ima dve roki ali ima le eno roko, ali pa nima nobene. Človek ima dve nogi ali le eno ali nobene. Nekateri ljudje so brez glave. Za take mislijo drugi.

Človek ima oči, da ne vidi, ušesa, da ne sliši, jezik, da molči. Kdor ne molči, sedi. Človek ima sedalo da sedi.

Človeka je ustvaril Bog. (Iz zbirke Davorina Griže.)

Spomini na vojno.

Pred malo manj kot dvajsetimi leti je bilo. Slovenski fantje in možje so odhajali v vojno za vero, dom, cesarja. V Ljubljani so razni visoki gospodje govorili vojakom odhodnice. Neki gospod je govoril:

"Možje! V srednjem veku se je po Evropi razlegel klic: 'Tako hoče Bog', in tisoči so zapustili dom in šli osvajat Jeruzalem iz rok nevernikov. Klic 'Tako Bog hoče' je dvignil tudi vas v svetli boj za predobrega cesarja, v kaznovani boj zoper brezvestne hudodelce. Torej naprej! Z vami je Bog! Naprej z izvrstnimi vojskovodji; naprej k slavni zmagi!"

Kdo je tako govoril?

Dr. Anton Bonaventura Jeglič, knezoškof ljubljanski. Tako je poročal ljubljanski katoliški "Slovenec" dne 11. avgusta 1914, št. 181.

G. Trunk lahko zdaj odpre debato z Jegličem in ga vpraša, zakaj je Bog hotel svetovno vojno. Nedavno je trdil, da Bog in njegova cerkev nista odgovorna za vojno.

K. T. B.

POBOJNIKI SO ZOPET NA DELU.

Chicago, Ill. — Včeraj sju-traj so neznani pobojniki ustrelili v predmestju Cicero, 59 Ct. in 15 ceste dve nepoznani osebi, moškega in ženskega, in po zločinu laginili v temno noč. Dvojini umor se je izvršil okrog ene ure zjutraj. Umorjena sta bila v avtomobilu in se vozila po mestu. Na lice mesta došla policija, še ni dognala vzroka temu umoru.

Človek ima dve očesi, nekateri ima le eno oko, nekateri nim nobenega očesa. Človeka ima dve roki ali ima le eno roko, ali pa nima nobene. Človek ima dve nogi ali le eno ali nobene. Nekateri ljudje so brez glave. Za take mislijo drugi.

Človek ima oči, da ne vidi, ušesa, da ne sliši, jezik, da molči. Kdor ne molči, sedi. Človek ima sedalo da sedi.

Človeka je ustvaril Bog. (Iz zbirke Davorina Griže.)

Spomini na vojno.

Pred malo manj kot dvajsetimi leti je bilo. Slovenski fantje in možje so odhajali v vojno za vero, dom, cesarja. V Ljubljani so razni visoki gospodje govorili vojakom odhodnice. Neki gospod je govoril:

"Možje! V srednjem veku se je po Evropi razlegel klic: 'Tako hoče Bog', in tisoči so zapustili dom in šli osvajat Jeruzalem iz rok nevernikov. Klic 'Tako Bog hoče' je dvignil tudi vas v svetli boj za predobrega cesarja, v kaznovani boj zoper brezvestne hudodelce. Torej naprej! Z vami je Bog! Naprej z izvrstnimi vojskovodji; naprej k slavni zmagi!"

Kdo je tako govoril?

Dr. Anton Bonaventura Jeglič, knezoškof ljubljanski. Tako je poročal ljubljanski katoliški "Slovenec" dne 11. avgusta 1914, št. 181.

G. Trunk lahko zdaj odpre debato z Jegličem in ga vpraša, zakaj je Bog hotel svetovno vojno. Nedavno je trdil, da Bog in njegova cerkev nista odgovorna za vojno.

K. T. B.

POBOJNIKI SO ZOPET NA DELU.

Chicago, Ill. — Včeraj sju-traj so neznani pobojniki ustrelili v predmestju Cicero, 59 Ct. in 15 ceste dve nepoznani osebi, moškega in ženskega, in po zločinu laginili v temno noč. Dvojini umor se je izvršil okrog ene ure zjutraj. Umorjena sta bila v avtomobilu in se vozila po mestu. Na lice mesta došla policija, še ni dognala vzroka temu umoru.

Človek ima dve očesi, nekateri ima le eno oko, nekateri nim nobenega očesa. Človeka ima dve roki ali ima le eno roko, ali pa nima nobene. Človek ima dve nogi ali le eno ali nobene. Nekateri ljudje so brez glave. Za take mislijo drugi.

Človek ima oči, da ne vidi, ušesa, da ne sliši, jezik, da molči. Kdor ne molči, sedi. Človek ima sedalo da sedi.

Človeka je ustvaril Bog. (Iz zbirke Davorina Griže.)

Spomini na vojno.

Pred malo manj kot dvajsetimi leti je bilo. Slovenski fantje in možje so odhajali v vojno za vero, dom, cesarja. V Ljubljani so razni visoki gospodje govorili vojakom odhodnice. Neki gospod je govoril:

"Možje! V srednjem veku se je po Evropi razlegel klic: 'Tako hoče Bog', in tisoči so zapustili dom in šli osvajat Jeruzalem iz rok nevernikov. Klic 'Tako Bog hoče' je dvignil tudi vas v svetli boj za predobrega cesarja, v kaznovani boj zoper brezvestne hudodelce. Torej naprej! Z vami je Bog! Naprej z izvrstnimi vojskovodji; naprej k slavni zmagi!"

Kdo je tako govoril?

Dr. Anton Bonaventura Jeglič, knezoškof ljubljanski. Tako je poročal ljubljanski katoliški "Slovenec" dne 11. avgusta 1914, št. 181.

G. Trunk lahko zdaj odpre debato z Jegličem in ga vpraša, zakaj je Bog hotel svetovno vojno. Nedavno je trdil, da Bog in njegova cerkev nista odgovorna za vojno.

K. T. B.

POBOJNIKI SO ZOPET NA DELU.

Chicago, Ill. — Včeraj sju-traj so neznani pobojniki ustrelili v predmestju Cicero, 59 Ct. in 15 ceste dve nepoznani osebi, moškega in ženskega, in po zločinu laginili v temno noč. Dvojini umor se je izvršil okrog ene ure zjutraj. Umorjena sta bila v avtomobilu in se vozila po mestu. Na lice mesta došla policija, še ni dognala vzroka temu umoru.

Človek ima dve očesi, nekateri ima le eno oko, nekateri nim nobenega očesa. Človeka ima dve roki ali ima le eno roko, ali pa nima nobene. Človek ima dve nogi ali le eno ali nobene. Nekateri ljudje so brez glave. Za take mislijo drugi.

Človek ima oči, da ne vidi, ušesa, da ne sliši, jezik, da molči. Kdor ne molči, sedi. Človek ima sedalo da sedi.

Človeka je ustvaril Bog. (Iz zbirke Davorina Griže.)

Spomini na vojno.

Pred malo manj kot dvajsetimi leti je bilo. Slovenski fantje in možje so odhajali v vojno za vero, dom, cesarja. V Ljubljani so razni visoki gospodje govorili vojakom odhodnice. Neki gospod je govoril:

"Možje! V srednjem veku se je po Evropi razlegel klic: 'Tako hoče Bog', in tisoči so zapustili dom in šli osvajat Jeruzalem iz rok nevernikov. Klic 'Tako Bog hoče' je dvignil tudi vas v svetli boj za predobrega cesarja, v kaznovani boj zoper brezvestne hudodelce. Torej naprej! Z vami je Bog! Naprej z izvrstnimi vojskovodji; naprej k slavni zmagi!"

Kdo je tako govoril?

Dr. Anton Bonaventura Jeglič, knezoškof ljubljanski. Tako je poročal ljubljanski katoliški "Slovenec" dne 11. avgusta 1914, št. 181.

G. Trunk lahko zdaj odpre debato z Jegličem in ga vpraša, zakaj je Bog hotel svetovno vojno. Nedavno je trdil, da Bog in njegova cerkev nista odgovorna za vojno.

K. T. B.

POBOJNIKI SO ZOPET NA DELU.

Chicago, Ill. — Včeraj sju-traj so neznani pobojniki ustrelili v predmestju Cicero, 59 Ct. in 15 ceste dve nepoznani osebi, moškega in ženskega, in po zločinu laginili v tem

Caillaux je dobil dik-
tatorsko pooblastilo

Zmagal je v zboru z majhno večino, ko je Briand zagrozil s takojšnjo ostavko.

Pariz, 10. jul. — Joseph Caillaux je danes finančni diktator Francije. Zbornica mu je dala to oblast danes zjutraj po ljutih debatah in govorih, ki so trajali ves dan včeraj in vso prejšnjo noč. Drug za drugim so najboljši govorniki opozicije napadali Caillauxa in njegov megle- ni finančni program; vse je že kazalo, da finančni minister ne dobi pooblastila. Tedaj je vstal premijer Briand in dal zbornici ultimatum: glasujte za vlado ali pa si isčite novo vlado. Izid glasova- vanja ob štirih zjutraj je bil 269 za Caillauxov finančni pro- gram in 247 proti. Nekaj ur prej je zbornica dala zaupnico Bri- andu s 324 glasovi proti 208.

Finančne navedbe bodo zdaj prihajale v formi vladnih dekretov. Caillaux je naznanil, da pojde kmalu osebno v London, kjer končno uredi plačevanje francoskega vojnega dolga Angliji in medtem se bodo vršila formalna pogajanja z Ameriko za črtanje nekaterih točk v dol- govni pogodbi. Istočasno bo sprejel načrt za dobavo novih kreditov v Ameriki in Angliji v svrhu stabiliziranja francoske valute.

PRI PROSLAVI MARIJNEGA
PRAZNIKA TRIJE DECKI
TEŽKO RANJENI.

Chicago, Ill. — Ko so pobožni Italijani proslavljali Marijin praznik v Melrose parku so trije dečki v starosti 12 do 14 let za- žgali sredi množice vernikov okrog deset tisoč neko na videz popolnoma nedolžno bombo. Eksplozija te bombe je pa tako močno poškodovala imenovane tri, da bo eden najbrž podlegel poškodbam, ostala dva pa bodo morala biti dalj časa v bolniš- nici; množice se je polastila veli- ka panika in ljudje so v strahu bežali na vse strani.

INDIJANCI ČASTE SVOJEGA
STAREGA BOGA.

Mehiko, Meh. — Velike po- plave so povzročile, da je na sto- tine Indijancev prišlo na staro božjo pot v Gudalupu. Poklekli so v vodi in molili k svojemu sta- remu bogu Aztekovi in h krščan- skemu bogu, da jih rešita po- plave.

Prazna vera tiči še globoko v Indijancih.

KOLIKO VESTE?

Znanstvena vprašanja in odgovori.
(Izrežite in shranite, morda vam kdaj prav pride.)

1. Ali imajo živali spomin?
  2. Kako se radio-cev (vacuum-tube) rabi kot detektor?
  3. Zakaj iglasta drevesa (smreke) ostanejo zelena vso zi- mo?
- Morete sami odgovoriti na gornja vprašanja? Ako ne, tu- kaj slede odgovori:
1. Da. Živali spomin se raz- likuje od človeškega toliko, da je bolj enostaven in ne traja dol- go. Višji sesalci, posebno opi- ce, se spominjajo skoraj tako do- bro kakor ljudje. Tudi najnižje živali imajo nekaj spomina. Na primer kuhinjski ščurek si za- pomni pot do hrane, toda njegov spomin traja le dvajset minut.
  2. Značilno svojstvo kristalne- ga detektorja je, da sprejema elektrone, to je da jih prevaja, le v eno smer. To svojstvo ima tudi cev. Elektroni gredo iz fi- lamenta na ploščo, ne pa iz ploče v filament. Zato se zraka praz- na steklena cev (vacuum-tube) lahko rabi kot prevodnik elektro- nov ali detektor pri radio apa- ratu.
  3. Iglice smreke ali drugega iglastega drevesa so v resnici li- sti, ki vsebujejo klorofil ali ze- lenino kakor navadno listje. Am- pak skoraj iglice je trša kakor pri navadnem listu in zelenina v svetlobi je dobro zaravnavana pozimi. Valed tega ostane ze- lena.

GROZNI UČINKI EKSPLOZI-
JE V MUNICIJSKIH SKLA-
DIŠČ V LAKE DENMARK.

(Nadaljevanje s 1. strani.)
obstoječe iz 16 poslopij, ki so ravnotako napolnjeni z vsako- vrstnimi razstrelivi, in ki je v vedni nevarnosti, eksplozije, kajti ako prileti kaka granata ali bomba v to skladišče, zleti vse skupaj v zrak, kar bi paniko v okolici še povečalo in ravno tako tudi škodo, materialno in človeško.

Velika sreča je, da veter veje v nasprotno smer od armadne- ga skladišča, ki je še veliko več- je, kot je pa mornariško, ki je zletelo v zrak. Mornariško muni- cijsko skladišče obsega samo 400 akrov zemlje, dočim obsega ar- madno 1.160 akrov zemlje in se nahaja v dolini pod gričem, na katerem se je nahajalo morna- riško municijsko skladišče. Vsedl vetra, ki je vel ravno v nasprotno smer, se požar, ki je objel gozd, ki deli armadno skladišče od mornariškega, ni mogel širiti proti armadnim skladiš- čem. V slučaju, da bi veter pi- hal proti armadnim skladiščem, tedaj bi bila v veliki nevarnosti eksplozije, vsled česar bi bila eksplozija nepojmljiva. Kajti armadno skladišče municije se- stoji iz 200 posameznih skladišč napolnjenih z vsakovrstnimi eksplozivi in municijo, n. pr. v enem teh poslopij je 50.000 naj- hušjega razstreliva "TNT"; v slučaju, da bi kaka granata pri- letela v to skladišče, tedaj bi bila gotovo vsa okolica v okrožju 40 milj "očiščena" vsakega živega bitja in uničena. Prizadeto bi bilo tudi mesto New York, ki je oddaljeno kakih 35 milj od teh skladišč.

Sreča v tej nesreči je bila ta, da je bilo vpsojenih v mornari- škem municijskem skladišču, ki je "zletelo v zrak", zelo malo oseb; ob praznikih in sobotnih po- poldne so vpsojeni samo oni, ki so neobhodno potrebni. V slu- čaju, da bi se pripetila ta eksplo- zija kak drug delavni dan, tedaj bi bile človeške žrtve veliko večje, ker v teh skladiščih je vpsojenih več sto oseb, delavcev in vojakov.

Ljudstvo v okolici beži na vse strani; vsa pota in ceste so pol- ne beguncev. Nekateri se zate- kajto v bolnišnice, drugi pa bežijo še iz nevarnosti krajev, ki so oddaljeni od eksplozije. Zmeda je velika in podobna so se begu beguncev iz ozemlja, kate- rega armada obstreljuje in za- sleduje bežečega sovražnika pred seboj; Nekateri begunci bežijo vsi preplašeni na avtomo- bilih, drugi peš, tretji na far- merskih vozovih; tukaj iščejo preplašeni otroci stariše, tam stariši otroke; tu išče žena mo- ža, tam obratno; nekateri bežijo praznih rok, drugi so vzeli kar so v hitrici mogli odnesti. Pogled na te begunce je žalosten. Nekateri so prebili prvo noč na prostem, v ktorih ali pa kar pod milim nebom.

Višji armadni poveljniki so izdali takoj ukaz, da morajo biti vsi armadni tovorni avtomobili pripravljani oditi na kraj ne- sreče in ravno tako ambulačni vozovi z potrebnim persijonalom v svrhu pomoči prizadetim prebivalcem.

Poleg municijskega skladiš- ča je tudi popolnoma uničena armadna tovarna za razne kemi- kalije in municijo, ki se je na- hajala v bližini.

Vsa okolica daleč na okoli je močno zastražena po vojaških četah, ki ne dovolijo nikomur v bližino. Bliznje vasi, ki so le malo ali pa še nič prizadete po tej eksploziji, so popolnoma za- puščene; opaziti je le vojaške straže in morda kakega "trmo- glavca", ki kljub preteči nevar- nosti noče zapustiti svojega doma. — Vojaške straže so v vodni življenjski nevarnosti, valed česar so iste naredbe kot v prvih vrstah na bojišču.

Vojno tajništvo je odredilo preiskavo, kako je mogla strela ugrizati municijsko skladišče.

VELIKA BANKA PROPADLA
V FLORIDI.

Kissimmee, Fla. — Banka v Os- ceola okraju, ki je imela čez mi- lijon dolarjev vlog, je 10. t. m. zaprla vrata.

FASISTIČNI ZAGOVORNIKI
DELAŠTVA BOJKOTI-
RANI.

Zeneva, Švica. — Trije zastop- niki fašistične strokovne federa- cije v Italiji so prišli na medna- rodno delavsko konferenco. Od fašistovske stranke so imeli strog nalog, kako se morajo za- držati na konferenci. Ta nalog pa ni imel nobenega uspeha, ker jih konferenco ni imenovala čla- nom v razne komisije. Johaux iz Francije, Mertens iz Belgije in drugi zastopniki strokovno or- ganiziranega delavstva so po- stavili v pravo luč potlačene pravih delavskih strokovnih or- ganizacij v Italiji. Fašistovska vlada je potlačila delavske stro- kovne organizacije v Italiji. Se- danji zastopniki fašistovskih i- talijanskih delavskih organiza- cij niso drugega kot golo orodje Mussolinija.

PRIDELOVALCI KROMPIRJA
V KANSASU NA STAVKI.

Topeka, Kans. — Farmarji v dolini Kaw, ki se v pretečni ve- čini pečajo z pridelovanjem krompirja so "zastavkali" ko- pati krompir in prodajati v Chi- cago, ako trgovci ne postavijo boljše cene. Zadnji petek je namreč cena padla za 24 centov pri bušlju krompirja. V četrtek so se plačevali po en dolar devet- indvajset centov bušelj, v soboto pa so ponudili samo en dolar in pet centov. To je tako razjezilo farmarje, da so sklenili, "nobe- nega krompirja za en teden či- kaškim mešetarjem, ako ne po- nudijo boljše cene."

OGNJEGASCI IZVOJEVALI
ZMAGO NA SODIŠČU.

Washington, D. C. (F. P.) — Glavni stan mednarodne unije ognjegascev je dobil poročilo iz St. Louisa, da je najvišje sodiš- če v državi Missouri potrdilo izid splošnega glasovanja volil- cev v mestu St. Louis, da dobijo ognjegasci \$30 povška plače na mesec. To povišanje je bilo namreč oddano na splošno gla- sovanje, in ko se je ljudstvo iz- reklo za povišanje, mestni ob- činski svet ni hotel vpoštevati tega, valed česar so ognjegasci predložili celo zadevo višjemu sodišču v državi Missouri, ki je izdalo odlok vprid ognjegas- cem.

KJE JE PROSPERITEA?

Chicago, Ill. — V bolnišnici v So. Chicago je zadnje nedeljo umrl delavec Martin Miller, star 58 let in bivač na 323 E. 136 St. vsled rane na vratu, katero si je prizadel pri zadnjem četrtku. Vzrok: Ker ni mogel dobiti dela, katerega je iskal že več mesecev in poleg tega pa še bolan.

Socialistično gibanje v Alžiru.

Pariz, 12. jul. — "La Popu- laire", glasilo francoske sociali- stične stranke, poroča, da socia- listična propaganda in organizi- ranje v francoski afriški kolo- niji Alžir uspešno napreduje. Kampanjo vodita Thivrier in Capgras, ki sta že imela večje število šhčov z veliko udeležbo domačinov.

Fašistovski poveljniki smrtno
ranjeni.

Rim, 12. jul. — Caradonna, bivši podtajnik v zunanjem u- radu, ki je organiziral fašistov- sko kavalerijo, je bil včeraj smrtno ranjen v dvoboju z ge- neralom D'Alfonso, poveljnikom državne milice v Bariju. Duell- sta sta se streljala.

Da Costa izgnan na Azorske
otoke.

Lisabona, 12. jul. — General Gomes da Costa, bivši portugal- ski diktator, katerega je 9. julija odstavil general Carmona, je bil danes poslan na Azorske otoke, kamor je on pred nekaj dnevi poslal prejšnjega diktatorja, ge- nerala Cabacada.

Socialistična olimpijada na Du-
naaju.

Dunaj, 12. jul. — 20.000 čla- nov nemške republikanske or- ganizacije "Reichsbanner" je vče- raj, ob zaključitvi socialistične olimpijade, demonstriralo proti fašizmu in za pridružitve Av- strije k Nemčiji.

Vesti iz Jugoslavije

KRVAVI IZGREDI V LJUB-
LJANI.

Revolverska bitka med Orjuna- ši in policijo, v kateri je bil eden ubit in devet težko ra- njenih.

Ljubljana, 30. junija. — Vče- raj, na Vidovdan, so bili v glav- nem mestu Slovenije krvavi iz- gredi, katere so izzvali Orjuna- ši (jugoslovanski fašisti), ki so najprvo demonstrirali v Trbov- ljah, kjer so odkrili spominsko ploščo trem tovaršem, ki so bili ubiti tamkaj 1. junija 1924, na- to pa so preneali demonstracije v Ljubljano.

Bilo je 500 uniformiranih in več sto Orjunašev v civilu, ki so se vrnili iz Trbovelj in privedli drugo demonstracijo v St. Peter- Vodmatu, kjer so razvili prapor ondote podružnice. Nato so i- meli paradu po mestu. Policija je pa parado ustavila, ker se je zbal napada na italijanski kon- zulat. Orjunaši so se umaknili, toda zvečer je okrog sto Orju- našev korakalo proti poštnemu poslojpu v Prešernovi ulici. Stražniki so hoteli ustaviti ko- rakajoče, ti pa so silili naprej, nakar so policaji začeli mahati koliki iz gumija po njih. Naas- la je zmešnjava in tedaj so za- čeli pokati strel iz revolverjev. Oddanih je bilo okrog 70 strel. Na obeh straneh je tekla kri. Trije policaji so obležali težko ranjeni in na orjunaški strani je padlo šest mož.

Ko je bila bitka končana, je šandarmenja zaprla vse ceste, ki vodijo v Prešernovo ulico in zeče so se zadržati orjunašev. Večje število je bilo aretiranih in vsi so bili oboroženi. Orjunaši so priznali, da so si hoteli izsiliti pot do italijanskega konzulata. Policija je poročala, da je prvi strel počil na orjunaški strani.

Ranjeni so bili policaji Gerzi- nič, Humer in Hlebec. Med bitko je trgovska Jos. Cesar od stra- hu umrla.

Sežiganje bankovcev.

Pred komisijo, sestavljeno iz članov Narodne banke, glavne kontrole in finančnega ministrstva je bi- lo 24. jun. v Belgradu sežiganj starih bankovcev za 47.253.000 dinarjev in sicer: bankovcev po 10 Din (ameriških) za 690.000 Din, bankovcev po 10 Din tretje izdaje za 2.600.000 Din, banko- cev po 5 Din za 365 Din, ban- kovcev po 100 Din (državno iz- danje) za 8.400.000 Din, ban- kovcev po 1000 Din za 19.000.000. Sežiganje se je vršilo v pe- čeh Narodne banke, ki so bile v to svrhu zgrajene.

Smrtna kosa. Od 21. do 26. ju- nija so umrli v Trbovljah: Ivan korošec, sin rudarja, 13 dni, Lo- ke 334; Berta Kajtna, Reč pa- znika, 18 let, Loke 148; Marija O- krogar, vdova posestnika, 57 let, Loke 335; Mira Urbanc, hel rudarja, 5 mesecev, Sv. Lenart 125; Jože Sotko, rudar, 35 let, oženjen, Loke 358; Franc Po- speh, sin rudarja, 5 mesecev, Retje 36; Leopold Suln, sin ru- darja, 5 mesecev, Loke 187.

Slepar s čudodelno travo. Iz Skopja poroča o naravnost neverjetnem slučaju. Bivši ob- činski tajnik iz Lazarjevega po- lja Petar Gjorgjević je hodil od vasi do vasi, zbiral vasko fante- ter jim lagal, da ima čudodel- no travo, ki privabi k vsakemu fantu tisto dekle, katerega si želi za ženo. Seveda je ta čudo- delna vaba silno delovala poseb- no na slabše, pohablence in duševno omejene mladeniče. Pe- tar Gjorgjević pa se ni zadovol- lil samo a pripovedovanjem, marveč je tudi zahteval od fan- tov predjume za čudodelno tra- vo in je na ta način izvalil iz mladih ljudi okoli 3000 Din. Pre- jem teh novcev je potrdil s po- sebnimi potvodbami.

V Turškem selu je izvalil 3000 Din in 3 zlate turske lire od ne- koga Todora Apostolovića, ne- kemu seljaku pa je izvalil 1200 Din in je obema obetal, da bosta v najkrajšem času dobila za že- ne tisti deklet, kateri si želita.

Gjorgjevićeva sleparska akci- ja pa ni doživela častne slave. Ko so prevarani fantje videli, da deklet ni in da tudi denar ne pri-

de nazaj, so naznanili moža o- rožnikom, in ti so ga aretirali ter zaprli v preiskovalni zapor. Ljudje so sedaj radovedni, če mu bo "čudodelna trava" poma- gala priti iz zapora.

Izum za onemogočanje falzi- ficiranja bankovcev. Kakor po- ročajo, je okrajni tajnik Rudolf Puc iz Smarja pri Jelšah izumil poseben način tiskanja banko- vcev, s katerim bo onemogočeno njihovo ponarejanje. Izum ob- stoji v posebni sestavi klisejev. Iznajditelj bo pustil svoj izum patentirati, nakar ga misli po- nuditi v nakup raznim državam, v prvi vrsti Jugoslaviji.

Beograjska občina zarubljena. Na odredbo beograjskega sodi- šča so bili zarubljeni vsi avto- mobil in vozovi, ki so na razpo- lago predsedniku in odborniku beograjske občinske uprave. Zgodilo se je to na zahtevo ban- čnega uradnika Stevana Jovanovi- ča, ki je sporočil svojačeno ob- lastem, da je Standard Oil Com. falzificirala svojo bilan- po in s tem oškodovala državo pri davkih. Z razsodbo pristoi- nih oblasti je bila Standard Oil dveh milijonov dinarjev troša- rinske takse beograjski občini. Od te vsote je bila priznana Jo- vaniću nagrada 183.000 Din. Ker občina te nagrade ni hotela iz- plačati, je Jovanović tožil in so- dišče je zarubilo avtomobil pre- sednika in ostala vozove beo- grajske občine.

V Trbovljah 2000 delavcev manj. V primeri s stanjem ru- darskega delavstva samo v Trbovljah, ki je znašalo nad 5600 delavcev, je po izvršenih redukcijah zaposlenih le okoli 3500 delavcev, torej za nad 2000 delavcev manj. V Hratniku je bilo običajno zaposlenih do 1200 rudarjev, sedaj jih je okoli 900. Skupno število sedaj zaposlenih rudarjev v občini znaša okoli 4000. V teku časa se je torej iz- selilo toliko prebivalcev, kolikor jih šteje v najboljšem slučaju n. pr. Novo mesto na Dolenj- skem. Zanimivo je, da se tako močan odtok delavstva v našem industrijskem centru ne pozna mnogo.

Umrli v Ljubljani: Ana La- chalnec, posestnica, 82 let. — Kristina Kajfež, uradnica, 19 let; Franc Slabina, trafikant, 42 let; Jožef Godešer, dinar, 39 let; Ana Smolej, sol. učenka, 14 let; Elizabeta Tomažević, zaseb- nica, 79 let; Janez Sušteršič, sin izvoščka, 1 leto; Franc Zavašnik, tov. delovodja, 76 let; Pa- vel Urnaker, trgovec, 85 let; Pe- ter Jerman, rudar, 21 let; Jože Snedec, žel. uslužbenec, 67 let; Blaž Vaš, posestnik, 67 let; Kon- rad Petrin, sin rudarja, 16 let; Anton Rozman, uličkar, 70 let; Marija Šimović, bivša kuharica, 86 let; Ana Jurčič, kuharica, 38 let; Ana Marko, zasebnica, 60 let; Maks Retko, obč. ubog, 20 let; Janez Hrastar, zasebnik, 74 let; Marija Konec, babica, 48 let; Franc Pravat, žel. sprevoznik v pok., 73 let; Marta Kenk, hel krznarja, 1 leto.

Delavec padel z odra in smrti- no ponesrečil. Na Maklinski cesti v Zagrebu je pri neki novi stavbi padel z odra delavec An- ton Skaza ter se smrtno pone- srečil. Popolno nezvestnega so Skazo z rešilnim vozom prepe- ljali v Zakladno bolnico, kjer je kmalu umrl. Anton Skaza, ro- dom iz Maribora, je bil oženjen in zaposlen pri stavbeni tvrdki Mičulinč in Habazin.

Smrtna kosa.

Umrli je v Zu- zemberku Leopold Pečnik, dol- goletni klobučarski mojster.

Najden zaklad pri Nevesinju. V selu Vlahinju pri Nevesinju so pastirji te dni naleteli na zlat starinski denar. Ko so začeli od- kopavati zemljo, so našli dve večji posodi z zlatim in srebrnim denarjem. Kmetje so potem po- sodi odkopali in denar med se- boj razdelili. Valed intervencije orožništva so morali seljaki iz- kopani denar izročiti oblasti.

Aretacija demonstrantov

Sarajevu aretirali nekoliko dila- kov, ki so prejšnji večer hoteli demonstrirati pred italijanskim konzulatom. Od policijske stra-

ni se trdi, da je 200 demonstran- tova hotelo napasti italijanski konzulat, kar pa so oblasti pre- prečile.

Nevidna smrt

Predlanski odkriti hudičevi žarki Angleža Matthews so po- zabljeni. Izum se je menda izja- lovil ali pa ga je kupila kaka država in ga čuva kot najstrož- jo vojno skrivnost. Sedaj pa pri- hajajo nove vesti. Neki nepo- znani kemik Josip Branch v Chicagu je odkril novo, do sedaj neznano, Roentgenovim žarkom sorodno silo. Nove žarke je do- bil z izredno močnimi elektro- motorji, ki so proizvajali vrtilni tok slabe jakosti, a velike na- pestosti. Branchovi žarki proni- cajo vsako snov, se odbijajo in lomijo. Njim izpostavljena dre- vesa so usahnla v par sekundah, korenike so se posušile v dveh urah. Matek, ki je sedel 6 m oddaljen od aparata, je po 5 mi- nutah otrpnul in se je pričel gi- gati šele po preteku 8 ur. Bran- chovi žarki ne ubijajo življenja in ne ranijo polti, kakor Roent- genovi, zato pa paralizirajo živ- ce in mišice. Človeštvo bo go- tovo israbilo ta izum v vojne svrhe. Na drugi strani bodo lahko Branchovi žarki slušili pri porodih in operacijah, ker omilijo bolečine, če le ne bodo škodovali arcu.

Se zanimivejše je odkritje fi- zika profesorja Millicana. Poro- čal je o njem tudi na letošnjem kongresu ameriške znanstvene asocijacije. Utemeljitelj moder- ne fizike: Linke, sir Tompson in drugi so dognali, da se ionizira- jo, t. j. razcepijo vsi atomi pli- nov, ki tvorijo naše ozračje. Cohloerster, ki se je dvignil z razkoplovom v višino 9000 m, je dokazal, da se vrši ta ionizacija v visokih zračnih plasteh še hi- treje in sicer pod vplivi nekih daljnih medplanetnih svetov. Millican je zdaj našel žarke, ki povzročajo ionizacijo. Imel je veliko dela, ker so njih valovi stokrat krajši od Roentgenovih. Zato so pa najbolj "trdi", t. j. prodro razmeroma mnogo glo- bje kakor drugi žarki. Do sedaj poznane radijeve žarke "alfa" ustavi že pola papirja, za "beta" žarke zaostuje nekoliko mm debela ploščina in najbolj trdi Roentgenovi žarki prodro kve- demu 30 cm debelo železo. Kratki valovi so vedno znak narašča- joče trdote in Millicanovi pre- soga moč Roentgenovih žarkov šestnajstkrat. Pronicajo skozi vse zapreke, uničijo vse življe- nje, razkrajajo tudi anorganske snovi, cepijo atome in izpremi- njajo kemične tvarine v nove. Na poti skozi zrak trčijo ti žarki v atome kisika oziroma vodika in se polagoma razprše. Če pa ne bi bilo zraka, bi Millicanovi žarki uničili v par trenutkih vse življenje na zemlji.

Hvala Bogu, da teh žarkov ni mogoče umetno ustvariti. V to svrhu bi bila potrebna napetost več milijonov voltov. Odkod pa prihajajo ti žarki? Sonce ne more biti njihov izvor. Nemški fi- zik Nernst je prišel sedaj do za- ključka, da pošiljajo Millicanove žarke "mlade" velikkanske zvez- de, katerih vročina dosega strašno vročino 22—25 tisoč stopinj. Tam se porajajo novi atomi z večjo težo in 170krat višjo radioaktivnostjo, kakor jo ima uran, najtežja izmed nam poznanih radioaktivnih snovi. Ta transuranska telesa pošiljajo Millicanove žarke v neizmerne dalje. V drugih, bližnjih delih vesoljstva se nadaljuje poča- no, a nevdržno razpadanje, pre- hod od višjega k enostavnejše- mu, počasno umiranje sveta. Nasprotno se rodi na prekipva- jočih, razgretih mladih zvezdah rojstvo novega življenja, novih elementov.

Vatikan v finančni krizi.

Vatikanški sodrnik lista "Ambro- siana" poroča o naraščajoči fi- nančni krizi Vatikana. Posebna komisija kardinalov za finančno upravo je ugotovila, da dohodki iz Perove zbirke in drugih virov zlastno padajo, dočim se izdat- ki stalno večajo, in je treba tudi duhovnikom zviti plače. Sveto leto je v finančnem pogledu raz- očaralo, ker so romarji prinesli manj dohodkov kot v jubilej-

nem letu 1900. Misijonska raz- stava je povzročila Vatikanu večmilijonsko škodo. Kljub temu je prevzel Vatikan velike obvez- nosti za nove zgradbe.

ISČEJO SE:

(Iz urada jugoslovanskega isse- ljeniškega komisarja.)

- Ivica Crvić, rojena 1896 v Sveticah, Karlovac; prejšnji na- slov Helena, Mont., in Dunlo, Pa.;
- Ante Calé iz Vrbja, Nova Gra- diška; prejšnja adresa So. Chi- cago, Ill.;
- Mehmed Ali Asanović iz Skop- lja; prejšnja adresa Cleveland, O.; baje se je preselil v Philadel- phijo;
- Sime (San) Sarić iz Petrinje; prejšnji naslovi Park City, Utah, in Kimberley, Nev.;
- Nikola Rada iz Jablanovca, Dolnja Stubica; prejšnji naslo- vi East Helena, Mont., in Gale- bur, W. Va.;
- Salko Voljavović iz Kulen Va- kufa; poslednji naslov Monon- gah, W. Va.
- Anton in Franjo Frančević iz Zagreba; prejšnji naslov Malden, Mass.;
- Martin Karlečić iz Kovačic; poslednji naslov Akron, O.;
- Stjepan First iz Koprivnice; poslednji naslov Youngstown, O.;
- Franjo Šet iz Bremeških Ca- kovcev; prejšnji naslov Florida.

ODPRAVITE TISTO SRBE-
CICO.

Ako trpite valed košne srbodce, vata najhitrejša in gotova pomoč je Severa's Eako. Dobro in efektivno antiseptično maslo, je skoro gotovo, da vam vsaj v kakorinskih vrste er- bedice ali košne boleni. Narodni si- lonček tega masla za 50 centov pri- vašem lekarnarju še danes in bodite gotovi, da dobita Severa's Eako in ni- cesar drugega. Nikar ne verjamite, da je nekaj nadomestilnega ravno ta- ko dobro. Ako vam nimatega dobiti tega doma, pišite na: W. F. Severa Co., Cedar Rapids, Iowa. — (Adv.)

DA SKUHATE DOBRO FI-
VO, PIŠI PO NAS
PRODUKTE.

Imamo v "Nalogi" št. 13, 14, 15, 16, 17 in vsa druga potrebna. Posredni- ci so poročajo, da je doma pri vsi kuhinji vedno le najboljši in naj- boljši.

Gornjič, eladifikator in v pos- lednjem letu je bil priznan za naj- boljši pri vsi kuhinji. Pišite po informacijah na:

FRANK OGLAR,
4401 Superior Avenue, Cleveland, O.

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (June 30-1924) pomeni, da vam je naročnina potekla ta dan. Ponovite jo pravočasno, da vam lista ne ustavimo. Ako lista ne prej- mete, je mogoče vstavljeno, ker ni bil plačan. Ako je val- list plačan in ga ne prejmete, je mogoče vstavljeno valed napačnega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi dru- števni tajniki in drugi za- stopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$5.00 in za pol leta pa \$2.50. Člani S. N. P. J. doplačajo za pol leta \$1.90 in za celo leto \$3.80.

Za mesto Chicago in Ci- cero za leto \$6.50, pol leta \$3.25, za člane \$5.50.

Za Evropo stane za pol le- ta \$4.00, za vse leto pa \$8.00.

Tednik stane za Evropo \$1.70. Člani doplačajo ceno 50c za poštnino.

Naročnino lahko tudi sa- mi pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO
"PROSVETA"
2857 S. Lawrence Ave.
CHICAGO, ILL.

KAMENI DEŽ

Spisal dr. Simon Šabec.

(Dalje.)

Iz dosedanjih vzgledov, katerim pozneje prilozimo še drugih, sklepamo, da padajo meteori v večini v družbi z ognjenimi krogli. Najredkeje pa se opazujejo pri jasnem nebu, ako se ne naredi poprej črnkasta, tako imenovana meteorna meglica. Toda včasih tudi brez meglice strašno poč v vedrem podnebu, pa padé aerolit. Tako se je zgodilo dne 16. septembra l. 1843. ne daleč od Muehlhausna, kjer je padel velik aerolit med močnim grmenjem z jasnega neba. Večkrat pa se naredi hipoma hudo črna meglica, zasliši se hrup in tresk, kakor da bi kdo večkrat zapored za topom ustrelil, in takoj pade ali samec črni kamen, ne da bi se pokazala kaka luč na nebu, ali pa v družbi z drugimi aeroliti. Včasih jih pade še ene same meteorne meglice med tem časom, ko se vleče nad kako pokrajino, toliko, da je vsa okolica na široko posuta z nebeškimi kamenjem in drobitjem, kakor kakor toča pobje. Tako je bilo pri kamenem dežju v Šiel.

Meteorska jama, imenovana tudi Mamutka luknja, v Severni Ameriki se je menda naredila od silno velikega meteora, ki

se je onod raspočil ter v zemljo treščil. Troje velikih meteorovih kosov, z večine železnega sestava, so našli v bližnji okolici, nekaj po pol ure, nekaj pčilo uro od jame. Jama je 925 angliških čreveljev globoka, na vrhu pa meri naokrog dobrih 13000 čreveljev; tako široka je, da dobro uro potrebuješ, predno jo po obronku obhodiš. Tik nje-nega obronka so našli veliko množico meteorskega kamenja. Iz teh najdenin sklepajo, da je padel tukaj na zemljo silen meteor, ki se je zarinil kakor 700 do 800 čreveljev globoko v tla in se tam raspočil s tako močjo, da je razpok razdelil zemljo tako globoko in široko, kakršna je sedaj videti jama.

Tako imenitnost je dosegla ta meteorska jama, da jo je dala vlada združenih severnoameriških držav natančno preiskati; poslala je tjakaj nekdanjega načelnika svojih geologov: G. K. Gilberta in M. Battra. Učenjaka sta našla preobilo meteoritnih ostankov in drugih zanimivosti, poleg katerih ni dvomiti najmanjše, da se je jama naredila od velikega meteora. Ismed onih treh največjih kosov tehtata najlažji 800, drugi 600 in najtežji 850 funtov. Hranijo se ti mete-

orni kosovi v muzeju "Smithsonian Institution" imenovanem, katerega vzdržujejo severnoameriške države v Washingtonu.

Poznali pa so tudi že Rimljani kameni dež; saj se nahajala semtertja, n. pr. v Pliniju opomba: "lapidibus pluit", t. j. kamenem dežem.

V Eshilejevih ostankih o "realitvi Prometeja" bi skoraj mislili, da ima preiskovanje o padanju meteorov pred seboj, ko bereš: "Jupiter postavi meglo na nebo ter ukaze, da se iz nje usuje okroglasto kamenje, katero navzkrižem posuje dešelo."

Kakor pogostoma padajo majhni aeroliti, tako redkokrat se nahajajo veliki, h katerim se pršteva traki kamen v Trakcijski reki Egejskimi (Aigaejskimi), braziljanskimi, ki je padel v Bahiji, in tisti, ki so ga našli pri Otumpi. Zadnja dva meteorolita je popisal Rubi de Cella; on pravi, da je ta sedem, oni pa sedem in pol črevelja dolga. Periz pa je popisal oni silovit aerolit, kateri je padel v desetletju v potok pri Narinju, in je tako velik, da ga je več nego cel vatel ostalo nad vodo.

Dva meseca prej, nego je šel v šeni kameni dež, je dal (1784) Chladni na svetlo svoj spis: "O izviri železne tvarine, katero je Pallas našel." V tem spisu nahajamo prve natančne svage med ognjenimi meteori in med kamenjem, katere pada z

neba na zemljo. Chladni je prvi dokazal, da ni mogoče, da bi se bilo meteorsko kamenje, bodisi v podobi te ali one tvarine, odtrgalo od zemlje in šele po mnogoterih izpremembah v zraku zopet padlo na zemljo; dokazal je, da prihajajo aeroliti iz zunaj iz vesoljnega svetovnega prostora. — Halley je že leta 1686. spoznal, da ti podnebni meteori ne morejo izvirati iz zemlje, ker velika ognjena krogla, katere se je prikazala tisto leto, je tekla zemeljskemu teku ravno nasproti, tedaj ni mogla priti od zemlje, temveč iz vesoljnega svetovnega prostora. Izvor tega meteora ni bil pozemeljski, ampak kosmiški ali planetarni.

Kosmiškemu izvoru iz začetka ni manjkalo nasprotnikov, kateri so celo ugovarjali, da meteorit prihaja iz lune. Dasi na luno in njenem površju se najostrejšimi daljnogledi ni spoznati nikakršnega gibanja, niti živih delujočih ognjenikov, vendar so trdili ti nasprotniki, da prihajajo aeroliti iz mesečevih vulkanov na zemljo.

Pri bolj natančnem pretresovanju teh misli se je pokazala bolj in bolj neverjetnost, da bi luna imela še kaj takih metalnih moči v sebi, kakršne bi morale biti ognjene moči, da bi mogla iz vulkanov na luno metati kamenje tako daleč proč, da bi se od lune ločilo. Saj na zemlji se nahaja še dosti velika množica mogočnega bljuvalčev vulkanov; visoko sicer mahajo v zrak kamenje, rudnine, lavo in prah ter pesek, vendar nobenega trupla ne vržejo s tako močjo, da bi se vzdignilo do meje ozračja, ali da bi celo pretrgalo vseh zemeljske natege in se odtrgalo od zemlje. Se tiste strašanske moči vulkanakega ognja, ki so leta 1680. goro Krakatav in toliko njenež otaška z orjaškimi silami vije proti nebu sagnale, nego bodisi katerakoli druga ognjena gora, da majo oaršnja niso vrste nobene stvari. Nekaj najdramatičnejših stvari, iz katerih so pozneje nastale belkaste meglice, so sile sagnale Krakatavove ognjene moči tako visoko, da se je videle iz njih narajene meglice, plavajoče kakih osemdeset kilometrov ali okoli deset milj visoko. Vsa teja trupla so pa še veliko nižje padala nazaj na zemljo.

Celo vso pravico pa je izgubilo mnenje, da bi utrinki lavirali iz lune, ko se je pokazalo, da nekateri leto veliko hitreje, nego zemlja in luna s njo. Posebno pa se je uničilo tisto mnenje, ko se je našel njih izvor na obnebu. Silili bomo namreč po-zneje, da imajo obhodni utrinki, kateri padajo v nekih letnih časih, neka svoja svezna krda na nebu, iz katerih prihajajo proti zemlji. Naj stoji luna nam nad glavo ali pod nogami, utrinjalke ne sapuste svojega lavirnega kraja v svetovnem prostoru; tedaj luna njima z njimi nič opraviti.

S tem spoznanjem so propadle tudi misli tistih, kateri so s slovečim astronomom Keplerjem vred trdili, da se meteori delajo v našem obnebu iz soparjev zemeljskih tvarin. Naj kdo trdi, da so se meteori odtrgali od površja zemlje ali pa iz njenega ozračja, vsaki se ujame v zanjko s tem, da bi pri takem izvoru ne imeli utrinki nikdar večje hitrosti v svojem gibanju, nego jo ima zemlja. Francoski merjevec Housseau je pri Monsu natančno primerjal hitrost utrinkov ter je dokazal, da se oni gibljejo po dvakrat in celo po petkrat hitreje kot zemlja. Tedaj tudi ni mogoče, da bi izviral iz zemlje.

Misel, da meteori izvira iz lune, se je porodila na Laškem. Izumil jo je filozof po imenu Paolo Maria Terzagio, kateri je leta 1660. opazoval v Milanu tisti padajoči aerolit, ki je ubil nekega ondianjega francižakana. Nalik Terzagio ni mislil nekateri grški prirodosnanci, da meteori prihajajo iz solnce. O takih narorih poročila Diogen Laertij glede trškega aerolita pri Egejskoti. Plinij, ki poroča o tej namali, se norčuje iz nje s pristikom, naj bi bil Anaksagora prorokoval, kdaj da pade oni aerolit s solnce! — Domnevanje, da prihajajo aeroliti s solnce, izvira menda od tod, ker je padalo nebeško kamenje z jasnega ne-

ba, ko je solnce sijalo, in ko lune ni bilo nikjer na dnevni strani zemlje. — Ker se poznamo Anaksagorove nazore o zvezdah, vemo, da ni on proizročil te krive hipoteze; toda nemogoče ni, da je kdo drugi storil ta napačni zaključek, ko je silil o Anaksagorovem naku, da solnce obstoji iz raztopljenih ognjenih snovi.

Z navedenimi razmerami je brž ko ne v svez, kar pripoveduje Dalmah. On pravi, da se je sedemdeset dni (!) nepretrgoma videla na nebu ognjena megla, iz katere so letele iskre utrinkom podobne. Ko se je približala zemlji, se je odtrgal majhen del od nje ter je padel aerolit pri Egejskoti na tla. — Kaj takega se ni še nikjer drugod opazovalo, tedaj je neverjetno.

Temu nasproti pa so pač verjetne neke prikazni, ki povzročujejo temo ob časih, kadar padajo aeroliti. Omenili smo že večkrat, da se pogosto dostikrat na nebu črna meteorna megla, katere včasih tako zakrije solnce, da se stori mrak in tema na zemlji, kakor tačas, kadar solnce mrkne. Kaj se v tistih meteoritnih meglah godi, tega ne vemo. Mislimo pa si lahko, da na isti način, kakor nad zemljo, pred našimi očmi, se utegne tudi obrati svetovno ali planetarno kamenje kjerkoli ali bodi v vesoljnem prostoru. Kadar se kaj takega pripodi med zemljo in solncem med tem, ko nas solnce obsveja, tedaj pa nam zakrije solnce gosta množina tega kamenja, ter se pri jasnem obnebu solnce zatemi. Kadar je gruda meteorskega kamenja velika in dolga, potrebuje tam več časa, predno se izvilče ismed solnce in zemlje, čim daljši in širokajši je prostor, katerega zavzema med solncem in zemljo. Tedaj je mogoče, da se včasih solnce akrije za del časa za meteorskim megli, katerih še nikjer videti ni. Iz tega vzroka izvira prej ko ne isto zatemenjevanje, katero so opazovali ljudje leta 1090. skot tri ure, in leta 1203., katero je trajalo šest ur. Teje si je misliti, da je omenjeni vzrok povzročal solni mrak skoraj cele tri dni leta 1547. tačas, ko se je bila usodepolna bitka pri Muehlbergu.

Marškatere ljudska šega kaže, da ima svoj izvor v enakih dogodkih. Plinij pripoveduje, da so stara ljudstva med tistimi časom, kadar je luna mrknila, pričakovala kamenitega dežja. — Med sedanjimi Sirci pa se nahaja tudi še ljudska verna nepoznanega izvora, katere dela ljudem skrbi, da ne bi padlo v svetlih nočeh med tem, ko luna

sije, kaj nebeškega kamenja na tla.

Leta 1095. dne 25. aprila so videli na Francoskem, da so zvezde padale s neba tako na gosto, kakor toča. V Massachusettsu in v Virginiji so se dne 22. aprila l. 1800. zvezde kar tropoma utrinjale, in taka gošta je padala dobri dve uri. Arago je prvi opazil, da se utrinjalke aprila meseca rade ponavljajo, da prihajajo v tistih dneh včasih kar leto za letom. — Take po redu se ponavljajoče imenujemo obhodne ali "periodične utrinjalke. Najimenitnejše obhodne utrinjalke se prikazujejo okoli sv. Lavrencija (10. dan avgusta), druge pa okoli 13. novembra. V teh dneh jih prihaja in popada tako množica, da jih primerjajo arabaki poročevalci z kobilicnimi roji.

(Dalje prihajajo.)

"Zallici" Mussolinija roma je v zapor.

Rim, 12. jul. — Camillo Fedele, zidar, je bil obsojen na osem mesecev zapora, ker je po novem zakonu nesposobno govoril o Mussoliniju.

Durkin dobi 35 let zapora. Chicago. — Martin Durkin, znani kriminalca, ki je ubil dva policaja in se pozneje skrival več mesecev, dokler ni bil zadnjjo spomlad prijet v St. Louisu, je bil zadnji petek spoznan krivim po poroti in obsojen na 35 let zapora.

Ne obupajte če se počutite slabo. Utrajene ali pobite.

Za ta nered je nova priprava, ki je sedaj jemljejo tisoči katerim čudovito pomaga.

Fajdite do lekarnarja še danes in kupite steklenico Nuga-Tone. Ista bo dala novo življenje in moč vašim izčrpanim živcem in mišicam. Nuga-Tone dela čudo, močno in umirjeno živce in mišice in na čudovit način poveča moč vaših mišic. Nali čitatelji na poskušajo to novo zdravilo takoj. Isto dela čudo v takih slučajih, ko Nuga-Tone je prijetna za živati in počutiti se boste bolje takoj. Jemljite jo samo za par dni, in če se ne boste počutili bolje in če na boste gledali boljše, nesite ostale lekarnarju in on vam bo povrnil vaš denar. Izdelovatelj Nuga-Tone vede tako dobro kaj je ista stvar storiti za vas v takih slučajih, da prišljijo vse lekarnarje, da za njo jamčijo in vam povrnilo denar, če niste zadovoljni. Ogledite si jamstvo na vsakem paketu. Priporočena, jamčena in naproday v vseh lekarnah. (Adv.)

SVETNIK

Spisal Anton Feganzara. Prvele Pastorka.

(Dalje.)

"A vi," je vprašala Marija, "kaj mislite vi o tem? Ali se ta človek zares izdaja za svetnika? Ali je zadovoljen, da se prasnoverno ljudstvo tako trga sanj? Ali je res, da je odravil bolnike?"

Dočim je ona govorila, se je zdravnik neprenehoma smejal.

"Jaz se smejem," je odvrnil. "To je slučaj naslednje mistične psihologije. Oprostite, če osemih moram biti v Subiacu. Dobro saba-vo!"

Ko je tako izli svoj šolč, je potresel muli vajeti in odjehal in strahu, da ne bi moral kazati, kako so njegovi razlogi zadeli v živo.

Noemi, med vsemi tremi najbolj ganjena radi pričakovanega srečanja s možem, ki ga ljubi Jeanne, je začela postajati trudna. Drugič so se odpočili na vnosku jennakega pobočja, na produ, razoranem od takih potocičev, ki tečejo v reko iz votline s imenom Pekelca. Tu je primah neko se njimi. Koliko presenečenje in kolika radost! Don Klement! Tudi patrov lep obraz je našel. Pater je ljubil in spoštoval Ivana Selva kot velikega kristjana, moral se je včasih soperstavljati izkušnjavi, da bi sodil svojega predstojnika, opata, ki mu je bil zapovedal, da ga ne sme obklovati, izkušnjavi, da bi se radi opeta pritožili pri Kom, ki je več nego opate in več nego papeži, ki stoluje v njegovi duši. In zdaj mu je Ta govoril v duši: "Srečanje je moje darilo" in menih se je veselo pridružil prijateljem. Marija ga je predstavljal sestri Noemi in on je znova zarde, spoznavi v njej osebo, ki jo je bil sadnjič zamenjal za Benedettovo nasledovalko.

"In vaša prijateljica?" je vprašal in trepetal, da ne bi izvedel, da je tudi ta kje v bližini. Ko ga je njen odgovor pomiril, se mu je od olajšanja kar zasvetil obraz. Noemi se je nasmehnila nad tem, da je njega, ko je to opazil, nekam zmedla. Nasmehnila sta se tudi gospod in gospa Selva, spregovorila pa ni nihče. Ivan je prvi prekinil molk. Don Klemente gre gotovo v Jenne kakor oni? In morebiti gre tja z istim namenom, da vidi isto osebo, vrtnarja, ej, vrtnarja od onega večera? Ah, Don Klemente, don Klemente! Da, Don Klemente je šel tudi v Jenne, šel je, da bi videl Benedetta. In kar se tiče vrtnarja, se je opravičil. Prevara to ni bila, bila je želja, da bi se obe duši približali brez nasilja, kolikor mogoče prosto, brez odvrtačnih priporočil in obvestil.

Vkup so začeli stopati navzgor po pobočju in so govorili o Benedettu.

Noemi je pozabila svojo utrujenost in je tako rekoč vnela na redovnikovih ustniah, pater pa je ravno radi tega govoril tako malo in tako oprežno, da je ona drgetala od same neupornosti, in v kratkem času se je čutila zopet utrujeno. Prišla je Marijo za roko in pustila, da se je Don Klemente oddaljil s njenim avakom. Tedaj je Don Klemente zaupal Ivanu, da gre v Jenne s mučnim poslanstvom. Zdi se, da je nekdo na Benedettu svržen način pisal iz Jenne v Rim, obdolžujoč ga, da ima govore, ki niso popolnoma pravoverni, da se izdaja za čudodelnika in nosi neupravičeno redovniško haljo, kar povzroča zelo veliko pohujšanje. Iz Rima so prav gotovo pisali opatu in opat je poveril njemu, don Klementu, nalogo, naj gre v Jenne in zahteva, da mu Benedetto vrne haljo. Don Klemente je bil samam poskušal pregovoriti starega opata, ki se mu je izvil z dovtipom:

"Berite evangelij, Jezusovo trpljenje po svetem Marku: kdor gra za Kristusom, ko ga val zapustijo, mora odločiti obliko. To je znamenje svetosti." In ker je nekdo že moral nesti to poročilo v Jenne, je bilo don Klementu najljubše, da ga nese sam. Razen tega mu je bilo došlo tudi neko čudno pismo od jennakega višjega duhovna. Višji duhoven, poštenjak, a obenem bojašljiv, mu je bil pisal, da je Benedetto po njegovem mnenju v resnici pobočen kristjan, a da ljudstvo preveč govori o veri in daljši včasih njegovi govori nekam po kvijetizmu in racionalizmu; da ga dolžijo izvrševanja dijaboličnega oblaži v prid svojim in ravno bogve kako pravovernim nasorom; da je obdolžitev prav gotovo krivična, a da ga on in previdnosti ni mogel obdržati še dalje pri sebi, da bi bilo morebiti še najboljše sanj, ako odide kam, kjer ga ne poznajo, in si v tam mirno in tiho.

Pmenek jima je prekinil Marijin klic. Noemi se je izmagnola od žgocnega solnce, začela tresti in je potrebovala novega odpočitka. Dami sta sedli v senco neke skale.

Don Klemente se je poslovil. Saj se gori v Jenne zopet vidi! Marija je bila radi sestre zelo v skrbeh, očitala si je v srcu, ker se ni soperstavila, da bi šli paš. Ona in Ivan sta molčala ter gledala Noemi, ki se jima je vsa blela smehljala. V taj pučavi nelepih gor, na to od solnce očiglavno akalovje je tišina pritakala s smrtno črto. Vsem trem je bilo v tolašbo, ko so začeli glasova navzgor prihajajočih potnikov. Bilo jih je šest ali sedem oseb, z njimi je šlo dvoje mul, spotoma so molili ročni venec. Ko so se približali, sta se na mulah prikazala mladenka in molki, oba medla in blela, skoro mrtvačka. Ko je mladenka zagledala Selvove, je široko odprla oči; molki ji je imel saprte. Ostali so gledali z nekam skrušenimi obrasi ter nadaljevali svoje molitve. Enolična žalostinka se je oddaljevala obenem s topotanjem kopit in se je izgubila v višini. Kmalu za žalostnim sprevedom jih je od spodal dohitela vesela četa meščanov mladenčev, pogovarjajočih se med glasnim smehom o Kviritih, ki hodijo raje na lov Sabink nego svetnikov. Ugledavši Ivana in obe dami so obmolknili. Ko so bili mimo, so se začeli zopet smejati in šaliti; zbijali so šale o Ivanu, češ, da je brčias svetnik med dvema izkušnjavkama.

Velik srebrno obročljen oblak, prvi v brodvju, ki je jadrlo proti zapadu, je zagnil solnce; in Noemi, ki se je bila nekoliko odpočila, je predlagala, naj bi izrabili senco ter nadaljevali pot. Malo korakov pod mestom, kjer je višji duhoven po Torquatovi povesti videl v sanjah križ, so srečali črno oblečenega, navzdol prihajajočega meščana na muli.

"Oprostite," je ta ogovoril dami ter pridral mulo, "ena ismed vas je Ekscelesca vojvodinja di Civitella!"

Začuvši odgovor se je opravičil, da mu je neki senator, njegov prijatelj, priporočil to njemu nepoznano vojvodinjo, ki ima priti v Jenne, da vidi svetnika.

"Da," je rekel ter se nasmehnil. "Morebiti prihajate tudi vi radi tega. Zdaj vae dere sem. Nekeč so prihajali, da bi videli papeža. Zares. V vasi Jenne je bil papež Aleksander IV. Boate videli napis. "Calores aestivos vitandi causa." (Da bi se izognili poletni vročini.) Zdaj prihajajo zaradi svetnika. Ta bi moral biti več nego papež. Bojim se pa, da bo manj! Ali ste videli gnadva bolnika? Ali ste videli dijakke iz Rima? Ej, videli boste še več, mnogo več! A bojim se, da bi ne bilo manj. Srečno pot, gospoda!"

Pustivši križ za sabo so stopali navzgor proti odprtemu nebu, med zelenimi pobočji, spuščajočimi se navzdol v samotno jennako dolino, ovančano tam nasproti s revno čredo hile, ki jih vse nadkrijuje vaški zvonik.

(Dalje prihajajo.)

KNJIZEVNA MATICA S. N. P. J.

ima v zalogi sledeče knjige:

- AMERIŠKI SLOVENCJI—izvirna krašna knjiga, obsega 632 strani, trdo vezana, vredna svoje cene, stane...\$5.00
Slovensko-Angliška Slovnica—zelo poučna in lahko razumljiva knjiga za učenje angleščine, z dodatkom raznih koristnih informacij, stane samo...\$2.00
Zakon Biogenije—tolmači naravne zakone in splošni razvoj knjiga iz katere vamorete črpati mnogo naukov za telesno in duševno dobro...\$1.50
Pater Malaventura—V Esharein—zanimiva povest iz življenja ameriških francižkanov, in doživljaji rojaka, izvirno spopolnjena s slikami...\$1.50
Zajedaki—resnična povest in prava ilustracija doslej skritega dela življenja slovenskih delavcev v Ameriki...\$1.75
Jimmie Higgins—krasna povest, ki jo je spisal sloviti ameriški pisatelj Upton Sinclair, poslovenil pa Ivan Molek...\$1.00
Zapisnik S. redne konvencije S. N. P. J., 282 strani mehko vezana, stane samo...50c

KNJIGE KNJIZEVNE MATICE SE DOBE

pri naših društvenih tajnikih in drugih zastopnikih, namreč dosejaj jih imajo v prodaji poleg društvenih tajnikov tudi:

- William Sitar, 6404 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
Anton Jankovitch, 1171 Norwood Rd., Cleveland, Ohio.
Anton Bekal, 727 E. 157th Street, Cleveland, Ohio. ....
John Krimm, 13111 Benington Ave., West Park, Ohio.
Andrew Vidich, R. F. D. 7, Box 164, Johnstown, Pa.
John Rimac, 5555 Russell St., Detroit, Mich.
Frank Stular, 13705 St. Aubin, Detroit, Mich.
John Golob, Box 144, Rock Springs, Wyo.
Proletar, 3639 W. 20th Street, Chicago, Ill.

Ali pa pošljite ponje na:

KNJIZEVNA MATICA S. N. P. J.
2857 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

TISKARNA S. N. P. J.

SPREJEMA VSA V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovanskem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih.

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S. N. P. J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

CENE ZMERNE, UNJSKO DELO PRVE VRSTE

VSA POJASNILA DAJE VODSTVO TISKARNE

Pišite po informacije na našov!

S. N. P. J. PRINTERY

3857-59 South Lawndale Avenue, Chicago, Ill.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTRENA POJASNILA